

δάμαστον σταθερότητα τοῦ χαρακτῆρος, ὃν ἔδωκε ἡττον σκοτεινή ἔχουν; τοιοῦτον δέ τι θέλουσι νὰ μεγάλη καὶ ἀδιάκοπη δείγματα, κατὰ τὴν πρικούνταςτὴ διάρκειαν τῆς βασιλείας του.

Ἐλπίσαμεν ὅτι καὶ οἱ οἰδές καὶ κληρονόμος τοῦ θρόνου τοῦ Νικολάου, εἶναι καὶ τῶν ἀρετῶν ἐκείνου κληρονόμος, καὶ ὅτι διὰ τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς μερίμνης αὐτοῦ, θέλει καταστῆσαι τὸ ὄνομά του προσφιλές καὶ εὐλογητὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΚΑΤΑ ΦΥΛΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥΣ

διαιρέσεως τοῦ Ἀττικοῦ λαοῦ.

(Κατὰ τὸν Σχολικὸν, περὶ τῶν παρ' Ἀθηναῖοις
Ἐκκλησιῶν συγγράψαντα

G. F. Schoemann de Comitiis Atheniensium).

(Συνέχεια καὶ τέλος. "Ἴδε φυλλάδες. PKA").

διαδώσωσιν οἱ διατεινόμενοι ὅτι τὸ μὲν Τελέοντες εἶναι τὸ ἀληθὲς καὶ ἀρχαῖον ὄνομα, τὸ δὲ Γελεόντες κατὰ γειτέραν κλίνει ἀπὸ τοῦ Γελεως, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ Γελεως, δ. ἐ. Γεως γεωργικὸς, παρῆχθι· ἀλλὰ τοιούτου λέξεων συγματισμοῦ οὐδεν παράδειγμα ἔγρα τούλαγιστον γνωρίζω. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ γέγραπται Αἴγικορενς καὶ πληθυντικῶς Αἴγικορεῖς, ἀνὴρ οὖς παρ' Εὐριπίδῃ ἀττικῶς, ἀναγνώσκεται Αἴγικορῆς προσέτι Ἀργαδεῖς, καὶ οὐχὶ Ἔργαδεῖς, ὡς παρὰ Πλούταρχῳ τέλος Ὁπλητες καὶ οὐχὶ Ὁπλῖται, ὅπερ ὁ αὐτὸς γράφει (3).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ὄνομάτων τῶν φυλῶν περὶ δὲ τῆς σημασίας αὐτῶν δὲν εἶναι μικροτέρα ἡ διαφωνία. Καὶ τοῦτο μὲν εὔκολως πᾶς τις ἔνοβε ὅτι τὰ τρία ταῦτα, Ὁπλητες, Αἴγικορεῖς Ἀργαδεῖς ἐδόθησαν ταῖς φυλαῖς ἀπὸ τοῦ εἰδους τοῦ βίου· ἀλλ' οὐτε τὸ τελευταῖον αὐτῶν Ἀργαδεῖς εἶναι ἵκανως ἐναργὲς καὶ ὥρισμένον, καὶ τὸ τέταρτον τῶν ὄνομάτων Γελεόντες μόλις δύναται νὰ εἰπῃθῇ. Ὁ Πλούταρχος, φέρεται, λέγει ὅτι Ὁπληται εἰναι τὸ μάχιμον, Ἔργαδεῖς τὸ ἔργατικον, Αἴγικορεῖς οἱ ἐπὶ νομαῖς καὶ προβατείαις διατριβούτες, καὶ τέλος Γελεόντες (διότι οὗτοι παρ' αὐτῷ γράφεται) οἱ γεωργοί. Ὁ δὲ Στράτιον λέγει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τοῦ εἰδους τοῦ βίου διηροῦντο εἰς Ἱερεῖς (ἱεροποιοὺς), στρατιώτας (φύλακας), γεωργοίς, τεχνίτας καὶ μισθωτοὺς (δημιουργοὺς) (4). ποιμένιον δὲ οὐδεμίαν φυλὴν ἀναγγωρίζει· ἀλλ' αὐτῶν ἀναφέρει τοὺς Ἱερεῖς, οἵτινες παρὰ Πλούταρχῳ ἐλλειπούστι. Θέλομεν λοιπὸν νομίσεις ὅτι τοὺς Αἴγικορεῖς ἐξέλαθεν οὗτος ἀντὶ τῶν Ἱερέων, διπερ ἐπῆλθεν εἰς τιναν τὸν νοῦν (5); Ἀτοπον βεβίωις. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν Ὁπλητῶν ἡ Ἀργαδέων τὸ ὄνομα

'ΑΓΑ.' ἐπανέλθωμεν διεν παρεξετράπημεν. Εἴπον ὅτι περὶ τῆς συστάσεως, τῶν ὄνομάτων καὶ τῆς καθόλου σχέσεως τῶν φυλῶν μετὰ τὴν τῶν 'ΕΛΛΗΝΩΝ πρὸς τοὺς πρότερον κατοίκους ἐπιμεῖναν αἱ γνῶμαι καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων εἶναι διάφοροι· διότι οἱ Τελέοντες παρὰ τινῶν μὲν Γελεόντες, παρ' ἄλλων δὲ Τελέοντες λέγονται (1), διόματα ἐκ τοσοῦτον ὄμοιῶν συγχείμενα γραμμάτων. Ωστε πᾶς τις κατανεῖτ πόσον μὲν λεληθότως ἐδύναντο νὰ μεταλλάχθησε πρὸς ἄλληλα, πόσον δὲ εὔκολως καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι νὰ πλανηθῶσιν, ἀφοῦ τὰ ὄνοματα ἐκεῖνα κατηργήθησαν ἐν Ἀθηναῖς, ἡ δὲ τῶν ἀρχαίων φυλῶν διάταξις ἡργιστε παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰς ληῆην γὰ παραδίδηται· ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀληθοῦς καὶ γνησίου συγματισμοῦ τοῦ διόματος ἐκείνου πάσταν ἡμῶν ἀμφιεύθιαν αἱρεῖ τὸ κύρος τοῦ Κυζικηνοῦ μαρμάρου (2), ἐν ᾧ οὐχ ἐπεξ εὑδιακρίτως γράφεται ΓΕΛΕΟΝΤΕΣ, διπερ καὶ παρ' Ἡροδότῳ, συγγραφεῖ ἀρχαιοτάτῳ, πάντα τὰ γειρόγραφα, δύω η τρεῖς ἐπιστρομένων, παρέχουσι. Διότι τις θέλει πιστεύει διτ τῶν Κυζικηνῶν ἡ πολιτεία τὰ ἀληθῆ καὶ ἀρχαῖα τῶν φυλῶν αὐτῆς διόματα ἡ θέλειν ἀγνοεῖ, ἡ αὐθαρέτιος θέλει μεταβάλει, καὶ οὕτως, Ωστε ἀντὶ τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἀρχαίου διόματος νὰ παραδεγμάτως νέον οὐδενὸς ἀναλόγως συγματισθεῖν καὶ σημασίαν οὐδὲν

(4) Γελέοντες παρ' Ἡροδότῳ Ε'. 66, Γελέοντες παρὰ Πλούταρχῳ ἐν βίῳ Σόλωνος 23. Τελέοντες παρ' Ηὔριπίδῃ ἐν Ιων 4579., Ιουλίῳ Πολυεύκει Η', III καὶ Στρατιῷ Βιζαντίῳ ἐν λ. Αἴγικορεῖς, ένδικ σμως τινές ἐκδόσεις ἔργουσι Γελέοντες.

(5) "16. Καῦλην Recueil d'Antiquités. Tom. II. tab. 59—62.

(3) Οἱ Ηρόδοτος (Ι.Θ. ἀν.) ὄνομάτων τοὺς οἰδές τοῦ 'Ιωνος ἀρ' ὧν συνήθως τὰ ὄνοματα ταῦτα παρήγοντο, ἔχει τὰς γενικὰς Αἴγικόρεος καὶ Ἀργαδεῖος, τῶν ὅποιων ὄνοματα εἶναι Λίγιαδρης τῆς γ'. καὶ Ἀργαδεῖς τῆς ἀ καταστασίας. Οὖτε δηλ. ἐκαλοῦντο ἐκεῖνοι ἐν τοῖς μένοις, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἐπειπούσι καὶ τῶν φυλῶν τὰ ἀρχαῖα ὄνοματα ήσαν Αἴγικορεῖς καὶ Ἀργαδεῖς, ἐτούτοις διλαγότερον Ἀργαδεῖς, διπερ τινες ἐνόμισαν. Παρ' Εὔριπίδῃ φέρεται Ἀργαδεῖς. Εἰς οὖν φαίνεται ὅτι καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀναγνωστοῖς Αργαδεῖς.

(4) Εἴσιν οἱ νομίζοντες ὅτι ὁ Στράτιον διέσπειλε μὲν τὰς φυλὰς ἀπὸ τῶν εἰδῶν τοῦ βίου, ἀλλὰ δὲν παρετέρησεν (εἰ καὶ οὐδὲν ταύτου προδηλώτερον) διτ τρία τῶν ὄνομάτων ἐκεῖνων οὐδὲν ἄλλο δηλοῦσιν, εἰμὴ θίους· ἀλλ' οὗτοι ἀδικεῖται, νομίζω, τὸν ἀκριβεστατὸν καὶ νοτικονέστατὸν συγγραφέα. Οἱ λόγοι τοῦ Στράτιονος εἶναι οἱ ἀπῆς· «Ο δὲ (Ιων) πρῶτον μὲν εἰς τέσσαρας φυλὰς διεῖπε τὸ πλῆθος, εἴτα εἰς τέσσαρας θίους κ. τ. λ.» ἐπερ κατὰ τὴν θαλήν κρίσιν οὐδὲν ἐπερούσι τέσσαρας φυλὰς, καὶ οὐτερον ἀπένειμεν ἐκάστη τὸ ίσον θειτήθευμα τῷ μὲν τὰ Κρήτη, τῇ δὲ τὰ στρατιωτικὰ τῇ τρίτῃ τὴν γεωργίαν καὶ τῇ τελευταῖς τὰς τέχνας καὶ πάσαν τὴν ἐμμισθον ἐργασίαν.

(5) Οἶον τοῦ Μουσῆρου (εἰς Κύριπίδου Ιωνα 4577.) νομίζοντος ὅτι καὶ ἐν τούτῳ δρόσθετον φρονεῖ ὁ Στράτιον ἢ ὁ Πλούταρχος, οἱ δὲ Εὔριπίδες εἶναι διπερ τῆς ἐπηγγείσεως εκείνης (Αἴγικορεῖς = 'Ιερεῖς') καθότι θέλει διτοι οἱ Αἴγικορεῖς ἐκλέθησαν ἀπὸ τῆς Δίγιδος, ἀσπίδος τῆς Ἀθηνᾶς

έρεμοῖς τοῖς ιερεῦσιν. Οὐδὲν ἄρα ὅτερον ἡμῖν ὑπολείπεται, εἰμὴ νὰ νομίσωμεν ὅτι οἱ Γελέοντες ἡσαν ἵερεῖς κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Στράβωνος, ἥτις ἔμοιγε φαίνεται πιθανωτέρα τῆς τοῦ Πλουτάρχου. Διότι ὁ μὲν Πλούταρχος, ἢ οἱ χρησιμεύσαντες αὐτῷ ὡς ὀδηγοὶ εἰκάσαντες, ὡς φαίνεται, περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν φυλῶν ἐκ τῆς σημασίας τῶν ὄνομάτων, περὶ μὲν τῶν τριῶν πρώτων οὐδὲν ὅλος ἐδύνατο νὰ νομίσωσιν, ἢ ὅτι εἶδομεν ὅτι ἐγόμισαν· τὸ δὲ τῶν Γελεύθων ἢ Γελεδυγῶν δικμα φρονήσαντες ὅτι πρέκει νὰ παράγηται ἐκ τοῦ γένους (διότι τις τὰς ἑταμολογικὰς τῶν ἀρχαίων λεπτολογίας.) εἰς τοὺς γεωργοὺς ἀπένειμαν, καθ' ὃσον μάλιστα ἐραίνετο ἀδύνατον νὰ στεφθῇ ἢ πολιτεῖται γεωργῶν. Ο δὲ Στράβων ἀφοῦ καὶ τοὺς Αἴγικορεῖς ἐναντίον τῆς κυρίας σημασίας τῆς λέξεως ὡς γεωργοὺς ἐγκρικτήρισε (διότι προδήλως οἱ μὲν Ἀργαδεῖς εἶναι οἱ παρ' αὐτῷ δημιουργοί, οἱ δὲ Ὀπλῆτες οἱ φύλακες) καὶ τοὺς Γελέοντας ιερεῖς εἶπεν, ὅπερ αὐτὸς οὗτος ἐκ τῆς κοινῆς γρήσεως, οὕτως ἐξ ἑταμολογικῆς ἀναλογίας ἐδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ, οὐδὲμια ἀμφιθολία ὅτι ἡκολούθητε παλαιόν τι μητημόνευμα ἢ παράδεσιν, μαρτυροῦσαν ὅτι οἱ Αἴγικορεῖς οὐ μόνον ποιμένες καὶ ἄνδρες καὶ τὸ δικμα δηλοῦσι, ἀλλὰ καὶ γεωργοὶ, οἱ δὲ Γελέοντες ιερεῖς ἡσαν (6).

Ἐν γένει δὲ νομίζω ὅτι τὰ ἀληθὲς διεῖδον οἱ φρονοῦντες ὅτι ἀπογαίαι αἱ Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι ἡσαν τὸ πάλαι ὑπὸ ἔξουσιαν ιερατικήν περὶ τῆς ὀποίας οὐδεμίαν ἀρτινούσιν ἀμφιθολίαν αἱ πλείσταις αὐτῶν τῶν ἀρχαίων μαρτυρίαι, ὅτι ἀποσαι τοῦ μᾶλλον πεπολιτευμένου βίου αἱ ἀρχαὶ, ἡ λατρεία τῶν Θεῶν καὶ τὰ θρησκευματα, ἡ γεωργία καὶ παντοῖκι ἀλλαι τέχναι, τοῦ δικαιού τέλος, τῶν νόμων καὶ πάστης πολιτικῆς κοινωνίας τὰ στοιχεῖα οὐ πότε τῶν ἐξ Ἀσίας Ἀιγύπτου ἐπελθόντων ξένων εἰς τοὺς πρώτους τῆς Ἑλλάδος κατοίκους μετηνέγκησαν. Οὖτοι καὶ τῆς Ἀττικῆς ὁ βασιλεὺς, οἱ πρῶτοι τὸν τέως ἀγρίον λαβόν διδάζασ νὰ τιμᾷ τὸ θεῖον, νομίμους γάμους νὰ συγάπτῃ καὶ νὰ σεβηται τὰ δίκαια τῶν οἰκογενειῶν, εἰς πελειτεκὴν κοινωνίαν νὰ συνέλθῃ καὶ κατοικίας νὰ ἐγή μονίμους ἐν πόλεσι καὶ χωρίοις, ἐξ Αἰγύπτου ἦλις κατὰ τινὰ παλαιάν καὶ λιαν πιθανήν φῆμην. Οὗτοι λοιπὸν οἱ ἐπίλυμες ἀπελάμβανον, ὡς εἰκός, ἐν

τῷ μέσῳ τῶν ἀγρίων ἐγγωρίων μεγάλας τιμὰς, κατέχοντες τὰ μέγιστα ἀξιώματα, τὰς βιαιλειας δηλούστι καὶ τὰς σχεδὸν ίσοτίμους ιερατείας· ἐν πάσῃ τῇ γάρᾳ σποράδην ἀκοδομήησαν ναοί· περὶ τούτους ἀνεφάνησαν κατ' ὄλιγον, τῶν πολλῶν εἰς ἐν συνελύόντων, χωρία καὶ πόλεις· οἱ εὐφοριώτεροι· τῶν ἀγρῶν ἢ τοῖς θεοῖς ἀνετέλησαν, ἢ παρὰ τῶν ιερέων κατελήφθησαν· τῶν δὲ ἐγγωρίων οἱ πλεῖστοι τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν καλλιεργοῦσι τοὺς ὑπὸ πελατικήν τινα συγένειαν διετέλουν πρὸς τοὺς ιερεῖς· καὶ ἡσαν μὲν οἱ καὶ ίδια ἔχοντες κτήματα, ἀλλ' ἐν οὐδεμιᾷ τιμῇ, ὑποκείμενοι κατὰ πάντα τῇ τῶν ιερέων ἔχουσια.

Ἐπὶ τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων ἦλιον εἰς τὴν Ἀττικὴν οἱ Ἐλεύθεροι, ἔθνος πολεμικὸν, φυγὸν ἐκ τῆς ίδιας πατρίδος καὶ νέας ζητοῦν κατοικίας. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀττικῆς παρεῖγον ὥφελιμωτάτην βοήθειαν κατὰ τῶν Εὐθεόν, παρεχωρήθη ἀυτοῖς πρὸς κατοικίαν γάρ, ἐν ἡ τέσσαρα συνέστησαν πολίσματα, τὴν Οἰνέην, τὸν Μαραθῶνα, τὸν Προβάλινθον καὶ τὴν Τρικόρυθον (7). Οὐεντειδὴ κατὰ μικρὸν ἡρχίσαν πρὸς τοὺς παλαιοὺς κατόίκους νὰ ἐπιμεγνύσωνται καὶ εἰς ἐνα λαὸν νὰ συγχωνεύωνται, δὲν ἦτο δυνατὸν καὶ ἡ προτέρα τῆς πολιτείας κατάστασις νὰ μὴ μεταβληθῇ· πολλαγῶς. Διότι καὶ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον οὐκ ὅλιγοι ἔξοχοι ἄνδρες, πλείστην ἔχοντες παρὰ τοῖς ὄμοιοις τινα αὐτῶν ισχὺν, οἵτινες, δυσαναγετοῦντες διότι εἰς τὴν νέαν πατρίδα ἡναγκάζοντα νὰ διάγωσι χείρονα βίον, ἀπὸ τῆς ποτὲ ὑψηλῆς περιωπῆς εἰς ταπεινὸν ὅγλον μεταπεπόντες, ἡγωνίζοντα νὰ περιποιήσωσιν ἔκυτοις μέρος τῆς δυνάμεως, ἥτις τέως ἀπατεῖ εἰς γεῖρας τῶν ιερέων ὑπῆρχεν. Οἱ δὲ ιερεῖς εἴτε μὴ τολμήσαντες καὶ ἀρνηθέσιν ὅτι διὰ τῆς βίας ἀπηλπισμησαν νὰ κρατήσωσιν, εἴτε εἰς τὴν ἀνάγκην ὑπεικούντες, τὴν ἔκυτῶν δυναστείαν οὕτω πρὸς αὐτούς διενεμήησαν, ὃστε τῆς μὲν βασιλείας καὶ ιερατείας νὰ ἡναι κύριοι αὐτοὶ καὶ οἱ ἔκυτον, ἢ δὲ πολεμικὴ δύναμις καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐν γένει νὰ ἀνήκωσαν εἰς ἔκανουσι (8), κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ νὰ ἡναι ἰσότιμοι. Οὔτως ἐγεννήησαν δύο βίοι, οἱ Γελεύθεροι καὶ οἱ Ὀπλῆτες· εἰς ἄλλους τόσους διηρέθη καὶ τὸ ἐπίλοιπον πλῆθος· διότι ἄλλος μὲν ἐκ τῶν ἐπηκύδων Ἑλλήνων, ιδιῶται μὲν καὶ ἀγενεῖς, ἐλεύθεροι δῆμοις καὶ κτηματιαι, οἱ μὲν εἰς τὴν γεωργίαν, οἱ δὲ,

(6) Εἰ καὶ, εὐδημοῦ ἄλλαχος ἀπαντώμενον τὸ δικμα τῶν Γελεύθων, διεκόλως δύνεται νὰ ἐξηγηθῇ, δημως δὲν δύνεται διὰ τοῦτο ν' ἀρνηθῇ τὴν εἰς τὸν Στράβωνα πίστιν. Ἀλλὰ δὲν βλέπω διὰ τὸ νὰ μὴ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἔξοχου Ἐμπετρόουσίου, ἔξηγεντος τοὺς γελέοντας ἀπλεῖδος, ἐλλειπτικὸς ἀπὸ τοῦ ἀπεργαιωμένου ῥήματος γελεῖν, ὅπερ ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ λόγια πειθεῖν, δὲν θεῖεν. [Ἀπαντάται δὲ ἡ λέξις καὶ εἰς ὄντα πατέται βασιλικὴν ἀρχὴν δηλοῦντα] οὗτοι γέλατες καὶ κατέρρευσις Ἡσύχιον ἡ βασιλεὺς, Γέλατος δὲν Σικελίᾳ τύραννος, Γέλατος = βασιλικὸς δινοματος· Ἡρυγίτης παρὰ Ρωμαίοις Λυστερεῖς μέτα τῶν 3 ὑπὸ Ρωμαίους συσταθεισῶν φυλῶν παρὰ τὸ Ιανεῖον = λάμπειν]. Τοῦ Ἐμπετρόουσίου τὴν γνώμην καὶ διλοι μὲν ἐπεδοκιμασσαν, καὶ τεντοῦ ὁ Κρείσερος Μούσαρος. Τόμ. III. Σ. 62. Καὶ ὁ Οὐρολιγγιος, ὑπὸ τῆς Κυζικηνῆς ἐπιγραφῆς παισθεὶς συνωμοδηγησε μετὰ τοῦ Ἐμπετρόουσίου. [Id. αὐτοῦ τὰς Dissertationes Herodotens. Σ. 164 καὶ εἰς Ἡρόδ. Ε'. 66.]

(7) Στράβ. Π'. 473.

(8) Ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰς τὸν Ἐργυθία προσενεγκέσσον ἐν τῷ Εὐθείκῳ πολέμῳ βοήθειαν, ὁ Σεύθος μετὰ τῶν ὑπαδῶν αὐτοῦ ἐγενεν δεκτὸς ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ ὁ οἰδε αὐτοῦ "Ιων λέγεται ὅτι ὑπῆρχεν ἀργυρὸς τοῦ κατὰ τῶν Ἑλεύθερων Θρακῶν πολέμου (Στράβ. Ἐνθ. Ἀν. Ἡρόδ. Η'. 44), οὐδὲν πιθανώτερον τοῦ ὅτι οἱ Ἑλληνες ἔγειναν "Οπλῆτες" ἀλλ' ἡ ιερατικὴ ἔξουσια δὲν ἔγεινεν εὐθύνης κοινὴ μεταξὺ αὐτῶν, διὸ πρέπη νὰ παρτλάδωμεν μάρτυρα τὸν Πλάτωνα, οἵτις κατὰ τὴν δρεθήν τιναν κρίσιν, οὐχι πάσας τὰς περὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηνῶν ιστορίας διηγήσεις κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ ἐπλασσεν, ἀλλ' ἐν τοῖς πλεῖστοις παλαιάν ἡρούσθησε τῷ μηδημην. Ο Πλάτων λοιπὸν ἐν Τιματρ. 24 Α. Β. λέγει διὰ παρὰ τοῖς ἀρχαῖς Ἀττικοῖς, ὡς καὶ παρ' Αἰγυπτίοις, τὰ τῶν ιερέων γένος ηγεμονεῖσθαι συγχωρισμένον ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν.

καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος Ἰωας, ὁρεινοὺς μάλιστα τόπους κατοικοῦντες, εἰς τὴν ποιμενικὴν μᾶλλον ἔκδοτοι, κατηγοριμοῦντο εἰς τὴν φυλὴν τῶν Αἴγικορέων· οἱ δὲ λοιποί, γεωργοὶ καὶ πελάται τῶν Γελεόντων καὶ Ὀπλήτων, εἰς τὴν τῶν Ἀργαδέων φυλὴν περιελαμβάνοντο (*).

Βεβαίως ὁ τοιοῦτος τῶν φυλῶν διορισμὸς δὲν ἦτο πολὺ διάφορος τῶν γενῶν ἡ τάξεων (castes) ἀνατολικῶν τινῶν ἐθνῶν ὥστε καὶ ἐνταῦθα δύναται τις νὰ εἴρῃ τὴν ἀληθείαν τοῦ Θουκυδιδείου ἐκείνου ὅτι ἐκπαλαι τὰ Ἑλληνικὰ ἢ η καὶ ἔθιμα δὲν διέφερον πολὺ τῶν Βαρβαρικῶν (9). Ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, φύσει ἐλεύθερον, λιαν ταχέως διέρρηξε τοὺς τοιούτους διεσμούς· δ' εν, ἐπειδὴ μάλιστα συνήρθησαν ἐπιγαμίαι μεταξὺ τῶν διαφόρων φυλῶν, αἱ παλαιαι τῶν βίων διακρίσεις ἤχοισαν νὰ λησμονῶνται, καὶ οὕτω συνέσῃ ὥστε π. χ. ὁ κατὰ γένος εἰς τὴν τῶν Ὀπλήτων φυλὴν ἀνήκων, ἐπειδὴ πρὸς τοὺς πλείστους τῶν Γελεόντων ἦν συγγενῆς, προσελαμβάνετο εἰς τὰς ἱερατείας· ὥσαύτως καὶ τῶν Γελεόντων πολλοὶ ἐνεκόλπονθε τὸν στρατιωτικὸν βίον. Οὕτω καὶ τῶν Ἀργαδέων τινὲς, πλουσιώτεροι γινόμενοι, ἀπηλεύθεροῦντο εἰς τὴν πελατείας, ἢ ἐκ μισθωτῶν ἐγίνοντο κτηματίαι· ἄλλοι δὲ τούναντίον, εἴτε ὑπὸ χρέους, εἴτε ὑπὸ τῶν ἀδικιῶν τῶν ἴσχυροτέρων καταθλιβούμενοι, ἐγίνοντο πελάται τῶν εὐγενῶν. Ἐκ τοιούτων ἀρχῶν ὅρμηθεντα τῶν φυλῶν ἡ ἐπιμιξία ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον κατ' ὅλιγον ὑφείσκυσεν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐπὶ τέλους προέσθη, ὥστε εὐγενεῖς καὶ δημόται, κτηματίαι ἐλεύθεροι καὶ τῶν ἴσχυροτέρων πελάται καὶ μισθωτοὶ δὲν ἦσαν ἐντὸς τῶν ἴδιων ἐκαστοι φυλῶν περιωρισμένοι, ἀλλ' ἐν πάσαις ἀναμεμιγμένοι. Οὕτω λοιπὸν συγχωνευθέντων τῶν βίων, τὰ μὲν παλαιὰ τῶν φυλῶν ὄντα ματα διετηρήθησαν, ἀλλ' ἡ ἀληθὴ αὐτῶν σημασία ἀπωλέσθη. Ἐντεῦθεν δὲν ἐγεννήθη νέος τάξεων διορισμὸς, εἰς τὸν Θησέα ὑπὸ τῶν μύθων ἀναφερόμενος. Πρώτη τάξις ἦν ἡ τῶν Εὐπατριδῶν, τῶν εὐγενῶν δηλ., (τῶν αὐτῶν τοῖς παρὰ Ίωμαίοις πατρικίοις) οἵτινες ἦσαν σχεδὸν ἰσότιμοι πρὸς τοὺς πρὸ τῆς ἐπιμιξίας τῶν φυλῶν Γελεόντας καὶ Ὀπλητας· δευτέρᾳ ἡ τῶν Γεωμόρων. οἵτινες ἦσαν κτηματίαι καὶ διεδέχθησαν τρόπον τινὰ τοὺς Αἴγικορεῖς καὶ τρίτη ἡ τῶν Δημιουργῶν, ἐν ἡ πάντες οἱ μισθωτοὶ καὶ πελάται κατελογίζοντο (10).

(*) Ο δὲ προμνημονευθεὶς Κ. Ἐρμαννος, δυσεξήγητο εὑρίσκων τὸ ὄνομα τῶν Γελεόντων ἐπὶ τῆς σημασία τῶν ιερέων, ἀκολουθῶν δὲ τὰς πλείστας μαρτυρίας, καθ' ἣ πλὴν τοῦ Στράδωνος οὐδεὶς ἀναφέρει ιεράνων φυλὴν (διότι τὸ τοῦ Πλάτωνος ἀγωτέρω παρατεῦεν περὶ τῶν Αἴγικορτων μόνον μαρτυρῖ), ἀπορρίπτει μὲν τὴν τῶν ιερέων φυλὴν ἦν διὰ τῶν γεωργῶν ἀντικαθιστῷ ὥστε φαίνεται δεχόμενος τὴν γραῦθην Τελέοντες (= τοῖς μετέπειτα ἐπὶ Σόλωνος Θησί, ἔτετα τῶν γενομένων τελεοῦσι, ὡς λέγει ὁ Πλούτος Σόλ. 13) τοὺς δὲ Ἀργαδεῖς ἐξηγεῖ δημιουργούς (Handarbeiter)· δέχεται δὲ γένη ιερατικὲς κληρονομικὰ καὶ μέγρι τῶν ιστορικῶν χρόνων διασωθέντα, διεσπαρμένα ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς φυλαῖς. (C. F. Hermann, Griech Antiquit. I §. 94 καὶ 95).

(9) Θουκυδ. A. 6, (10) Πλούταρχ. Σόλ. 23.

Κατὰ τὴν εἰρημένην τῶν τριῶν τάξεων ὄργάνωσιν ἐκάστη φυλὴ (*) εἰς τρία μέρη διηρεῖτο καλούμενα συνήθως ἔθνη, ἢ γρατιάς, συνηθέστατα δὲ Ψρατρίας, (11). Ἐν ἐκάστη λοιπὸν φυλὴ ὑπῆρχε χωριστὴ τῶν δημιουργῶν φρατρία. Τὸν φρατριῶν ἐκάστης γένη ἦσαν τριάκοντα τούτων δὲν ἐκαστον ὑποδιηρεῖτο εἰς τριάκοντα ἐπίσης οἰκογενείας (12). Καὶ αὐτὸ λοιπὸν τοῦτο δὲν ὑπῆρχεν ἀκριβῶς ὥρισμένος ἀριθμὸς φατριῶν, γενῶν καὶ οἰκογενεῶν ἀποδεικνύεται προδηλότατα, δὲν ἀπασπει αἱ τοιαῦται διεκρέσεις οὐχὶ ἐκ τῆς φύσεως μόνον εἶχον τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πολιτείας διὰ νόμων ἦσαν διατεταγμέναι· τοῦτο περὶ τῶν γενῶν τούλαχιστον καὶ αὗτοὶ οἱ ἀρχαῖοι ἥγτως μαρτυροῦσι, λέγοντες δὲν οἱ γερρῆταις (ἢ ὄμογάλαιοις) ἦσαν «γένει μὲν οὐ προσήκοντες, ἐκ δὲ τῆς συνόδου οὕτω προσαγορευόμνοι. »

« Π τοιαύτη τοῦ λαοῦ εἰς φυλὰς, φρατρίας καὶ γέρη διαιρέσεις διέμεινε καὶ μετὰ τὴν τοῦ Σόλωνος νομοθεσίαν ἀλλ' ἡ ἀρχαία τῶν τάξεων σχέσις καὶ κατάστασις μετεῖλην, ἵστερον διενεμηθέντων τοῖς πολίταις τῶν δικαιών. Διότι ὁ Σόλων διὰ τῶν στρῶν αὐτοῦ νόμων πρῶτον μὲν ἡλευθέρωσε πάντας, δέσος πρότερον εἶτε ἐξ ἀρχαιοτάτου ἐθέμου, εἶτε ὑπὸ τῆς βίας καὶ ἀδικιῶν τῶν ἴσχυροτέρων καταθλιβούμενοι, διετέλουν ὡς πελάται αὐτῶν, καὶ ἐπὶ μικρῷ μισθῷ ὥφειλον νὰ καλλιεργῶσι τοὺς τῶν πατρώνων

(*) Διότι μετὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῶν φυλῶν καὶ τὴν εἰσαγγήλην τῶν τριῶν τάξεων δὲν ἐξέλιπεν ἡ εἰς ἡ φυλὰς διαιρεσίς τοῦ Ἀττικοῦ λαοῦ μόνον ἡ κατὰ βίους διάκρισις ἡ μετ' αὐτῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους συνθετεῖται ἐπαυσεῖν· ὥστε διπτῆρον μὲν καὶ μετὰ ταῦτα αἱ τίσσαρες φυλαῖς ἀλλὰ τῶν Γελεόντων ἡ φυλὴ π. χ. δὲν περιελάμβανε μάνον ιερεῖς, αὖδ' ἡ τῶν Ὀπλήτων μόνον στρατιωτικὸς κ. τ. λ. ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ φυλῇ διπτῆρον καὶ Γελέοντες καὶ Ὀπλητες καὶ Αἴγικορεῖς, ἐξ ᾧ ἀπετελεύτησε τὸ αὐτὸν φρατρίας ἡ τριττόν ε. c.

(11) Ήστιλ Πολούδ. Η'. III. « ὅτε μέν τοι τίσσαρες ἦσαν αἱ φυλαὶ, εἰς τρία μέρη ἐκάστη διήρητο, καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκαλεῖτο τριττός καὶ ἔθνος καὶ φρατρία — — τρίτη δὲ ἡ γέρη τὸ θυνη πέλαι, Εὐπατρίδαι, Γεωμέροι, Δημιουργοί » Ἀρποκρ. ἐν λ. Τριττός ἐστι τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς· αὗτη γάρ διήρηται εἰς τρία μέρη, τριττός (οὗτος γραπτέον) καὶ ἔθνη καὶ φρατρίας, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ. » Σουτό. ἐν λέξι. Φράτορες· Φασὶ δὲ τὸ αὐτὸν ἔθνος ἐναι τῇ τριττύν, ἦσαν φρατρίαι — Επὶ δὲ τῶν χρόνων τοῦ Δημοσθένους καὶ Αἰσχύλου καὶ τριττύνες λίαν διέφερον τῶν φρατριῶν, τριάκοντα αὖσαι καὶ εἰς τὴν τριηραρχίαν διηκόουσαι. Ἄδε Δημοσθ. τὸν περὶ Συρακούσων λόγον σελ. 18. Αἰσχύλον κατὰ Κτηματώντος σελ. 425.

(12) Πολούδ. ἐν. ἀν. « Ἐκδοτοῦ δὲ ἔθνους γένη τριάκοντα, ἐξ αὐτῶν τοιούτων, ἡ ἐκαλεῖτο τριακάδες. » Ἰδ. καὶ Ἀρποκρ. καὶ Σουτό. (ἐν λ. γεννηται). Οἱ δὲ παρὰ Πολούδευκες « Αὐδρες δηλοῦν δὲν εἴναι οἱ πατέρες αἰκαγενεῖδν. — Μακρὸν ἦθελεν εἰσθαι ἐνταῦθα, αὖδ' ἀναγκαῖον νὰ διερευνήσωμεν τὴν πρώτην καὶ φυσικὴν τῶν διαιρέσεων τούτων ἀρχῆν ἀλλ' οὐδὲ δυνατὸν εἴναι νὰ διεπιτεύξῃ τις εὐκόλως κατὰ πότον ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς προέκυψε, καὶ κατὰ πόσον δηλα τὴς πολιτείας καὶ διὰ νόμων διετάχθη. Διότι τὰ παρὰ Στερνάρη τῷ Βιζαντίῳ ἐκ τοῦ Δικαιαρχοῦ ἀναγνωσκόμενα ἀποσπάσματα δὲν διδάσκουσιν ἡμᾶς τὶ ἐγένετο, ἀλλὰ τὶ περὶ τούτων ἔφρονησεν ὁ Δικαιαρχος, πραγματευγεὶς ἀλλως γενικώτερον τὸ πρᾶγμα. »

ἄγούς καὶ τοιοῦτοι ἡταν πλεῖστοι (13). ἐπειτα τὸν λαοῦ, διότι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν κατεδέχοντο πλέον πάντας ὅσοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποτίσωσι τὰ γρέν αὐτῶν, ἢ ἐδούλευον τοῖς δανεισταῖς, ἢ καὶ ἐπὶ ξένης ἐκαλοῦντο, ἀπέλυσε τῶν ἀπανθρώπων τούτων ὑποχρέωσεν· τὴν ἀνωτάτην τέλος τῆς πολιτείας δύναμιν, τὴν τέως ἀποκλειστικῶς παρὰ τοῖς Εὐπατρὶ δαις ὑπάρχουσαν, οὗτα καὶ τοῖς λοιποῖς πολίταις μετέδωκεν, ὥστε ἦδη οὐχὶ πλέον ἐκ τῆς λαμπρότητος τοῦ γένους, ἀλλ' ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ τιμήματος προσδιωρίζοντο τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα ἐκάστου. "Οὐεν ἐπειδὴ ἐκ τοῦ τιμήματος νέαι τάξεις συνεστάθησαν, τῶν παλαιῶν αἱ διακρίσεις καηργήθησαν, καὶ ὅλιγον δὲ καὶ τῶν ὄνομάτων αὐτῶν ἔκαψεν ἡ χρῆσις.

Δὲν πρέπει δῆμος νὰ νομίσωμεν δὲι μετὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος εὐθὺς πλήρη τὰ τῆς ἐλευθερίας δικαιώματα ἀπήλαυσεν ὁ λαὸς καὶ δὲι πᾶσα τῶν Εὐπατριδῶν ἡ ἴσχυς; ἐξ ὀλοκλήρου συνετρίβη· διότι τὰ διὰ πολυχρονίου χρήσεως ἐν τῇ πολιτείᾳ ὥστε διαθέντα, καὶ μεταβαλλομένων τῶν νόμων, συνήθως ἐμμένουσιν ὡς ἔθιμα καὶ ἐφ' ίκανὸν χρόνον διασώζονται. Καὶ αὐτὸς δὲ τῶν φυλῶν ὁ διοργανισμὸς, ἀνέπαφος ὑπὸ τοῦ Σόλωνος καταλειφθεὶς, ἐδιδεν εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἀφορμὴν, καὶ τοις κατὰ νόμον ἵσους πρὸς τοὺς λοιποὺς πολίτας, νὰ ὑπεριτχύωσι κατὰ χάριν καὶ διὰ τῶν στασιωτῶν αὐτῶν. Διὰ ταῦτα τεσσαράκοντα μετὰ τὸν Σόλωνα ἔτη ὁ Κλεισθένης, εὐπατρίδης μὲν, ἀλλὰ δημοτικὸς ἀνὴρ, ἐπιβυμῶν νὰ τακεινώσῃ τοὺς εὐγενεῖς καὶ εἰς τάξιν αὐτὸν νὰ καθυποβάλῃ, πρῶτον πάντων τὴν παλαιὰν ἐκείνην διάρεσιν καταργήσεις, νέαν πάντη διάφορον εἰσήγαγε, δι' ἡς μάλιστα ἥλπιζε νὰ συντρίψῃ τῶν εὐπατριδῶν τὴν ἴσχυν. Ταύτην τούλαχιστον τὴν αἵτιαν τῆς ὑπὲν γενομένης μεταβολῆς παραδέχεται ὁ Ἀριστοτέλης (14) ὄρθοτερον βεβαίως τοῦ Ἡροδότου (15), νομίζοντος δὲι διὰ τοῦτο ἐκανοτομήθη ἡ διαιρεσίς

(13) Πλούτ. ἐν 3. Σέλ. 43. «Ἄπαξ μὲν γὰρ ὁ δῆμος τὴν ὑπόχρεως τῶν πλουτίων. «Ἡ γὰρ ἐγενέργουν ἐκεῖνοι, ἃκτα τῶν γινομένων τελοῦντες, ἐκτημέροις προσχρυσεύομενοι καὶ θῆτες κ. τ. λ.» Ἀλλὰ περὶ τῶν ἐκτημορίων πλενᾶσαι, νομίζω, ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ τοῦτον ἀκολουθήσας Ἰεράρχιος ἐν λ. «Ἐπίμορτος» διότι βεβαίως διη, τὸ ἔκτον μόνον τῶν καρπῶν ἀποδίδοντες, τὰ πέντε αὐτοὶ ἐκράτουν. διὸ δύνατο παντάπαι νὰ φανῇ σκληρὰ ἡ τοιαύτη καταστασίς, οὐδὲ διη αὐτοὶ ἡγανάκτοντο νὰ περισκευάζωσι τὸ γεωργικὰ ἔργαλεῖς καὶ εἴ τε ἔτερον ἀπητεῖτο εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν» διπέρ φρονεῖ ὁ Σχαλίφερος (παρὸ Ηλατνέρφ, περὶ τοῦ Ἀττ. γεν. σ. 8). Διότι ἀπαξ ταῦτα περισκευασθέντα ἐπὶ πολὺν διαρκοῦσι χρόνον, καὶ κληροφορικῶς καὶ τοῖς υἱοῖς καταλείπονται· ἀλλως δὲ οὐδὲ διπάνη μεγάλην ἀπαιτεῖ ἡ ἐπισκευὴ καὶ συντήρησις αὐτῶν. Τούτων ἔνεκα νομίζω ἀγνοεστέραν τὴν γνώμην τῶν διατεινομένων δὲι οἱ Ἐκτημέροις πέντε μέρη ἀπεδίδον, τὸ ἔχτον μόνον αὐτοὶ κρτοῦντες. «Οὐ δὲ αὕτη ἡτο καὶ τινῶν ἀργαίων ἡ γνώμη φαίνεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἡσυχίου. (Τόμ. I. σ. 4152). «Ἐκτημόροι, οἱ (ἴπι) Ἐκτιφ μέρει τὴν γῆν γεωργοῦντες» καὶ ἐκ τοῦ Εὔσταθίου (ἐν Οδύσ. 28. Σέλ. 680, 49 ἔκδ. Βασιλ.). «Ἐθνικὴ δὲ λίξις καὶ ἡ μορτὴ, τὸ ἔκτον τριτόν μέρος τῶν καρπῶν, δὲ ἐδόθε τοῖς Ἐκτημόροις, ὡς ἐν ἀνωνύμῳ κατέται λεξικῷ βῆτορικῷ.»

(14) Πολιτικ. ΣΤ'. κεφ. 8'.

(15) Βιβ. Ε'. κεφ. 69.

τοῦ λαοῦ, διότι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν κατεδέχοντο πλέον νὰ μεταχειρίζωνται τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ αὐτὰ ὄνόματα τῶν φυλῶν, τὰ ὄποις καὶ αἱ Ἰωνικαὶ πολιτεῖαι. Ὁ Κλεισθένης λοιπὸν πρῶτον πάντων διέτρεσε τὴν Ἀττικὴν χώραν εἰς ἑκατὸν μέρη, καλέσας αὐτὰ δῆμους (16)· ταῦτα δὲ διένειμεν εἰς δέκα φυλὰς ἐξ ἴσου, ὥστε ἐκάστη τούτων ἐκ δέκα δῆμων συνέκειτο, (*) ὡς ποτε αἱ τέσσαρες ἐκεῖναι φυλαὶ εἰς τρεῖς φρατόριας ὑποδιηροῦντο ἢ αἱ παρὰ Ἕωμαίοις ἀρχαιότατας τοῦ Ἕωμοῦ εἰς δέκα κουρίας. Ἐνόμασσε δὲ αὐτὰς κατὰ δελφικὸν χρησμὸν, ὡς λέγουσιν, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἡρώων Κέροπος, Ἐρεγθέως, Πανδίονος, Αἰγέως, Ἰπποθόωντος, Οἰνέως, Ἀχάραντος, Ἀντιόγου, Δέοντος καὶ Αἰαντος· ὅπεν Κεκροπίς. Ερεγθήτης, Παρθιονίς κ. τ. λ. Οἱ δὲ δῆμοι ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς πολιγυνίων καὶ χωρίων ὄνομασθηταν, ὡς Μαραθών, Δαμπτρά, Ἰκαρία, Θορικός, Δεκέλεια, Οἰνόη, Ἑλευσίς, Παρμοῦς· ἄλλοι δὲ ἐκ τῶν ἐνοικούντων γενῶν, ὡς Δαιδαλίδαι, Ιωνίδαι, Σημαχίδαι, Παιονίδαι, Φιλαιίδαι, Σκαυθωνίδαι, Κοιωνίδαι καὶ ἄλλοι πολλοὶ· διότι καὶ μακρὸν καὶ περιττὸν εἶναι ν' ἀπαριθμήσωμεν δῆλα ἐκεῖνα τὰ ὄνόματα, ἄλλως τε καὶ ἐν πολλοῖς ἀρχαιολογικοῖς βιβλίοις ὑπάρχοντα (**).

Καὶ τοις δὲ οὕτω μεταβαλὼν τὴν τῶν φυλῶν διαίρεσιν, τῶν φρατόρων δῆμος καὶ τῶν γενιτῶν τοὺς συλλόγους δὲν ἔχρινεν ὁρθὸν ὁ Κλεισθένης νὰ ἐπηρεάσῃ διὰ λόγους μάλιστα θεητικευτικοὺς, μὴ τυχὸν προσόλημάσι τὰ κοινὰ αὐτῶν ἱερά· ἐπειδὴ δὲ προσέ-

(16) Τὸ τῶν δῆμων ὄνομα ἀναμφίβολως πολὺ τοῦ Κλεισθένους ἀρχαιότερον ἦν, καὶ οὕτως ἐκαλοῦντο τῆς Ἀττικῆς τὰ χωρία, ὡς ἀποτελοῦντα τὸ πᾶλαι διπλεκτιμένας ἀπ' ἄλληλῶν καὶ αὐτοτελεῖς πολιτείας. Τὸ ταῦτην τὴν ἔνοιαν μεταχειρίσθη τὴν λέξιν ὁ Πλούταρχος (ἐν β Θησ. 21). «Ἐπίων οὖν ἀνέπειθε κατὰ δῆμους καὶ κατὰ γένη κ. τ. λ.» Ἄλλ' οὐδεμίᾳ τοιαύτη, ὥρισμένη καὶ νόμιμος τῶν δῆμων ὀπάκρισις ὑπῆρχεν, αἴ τινον ὑπὸ Κλεισθένους συνεστίθη. Γπάρχει μὲν ἀπικόδινος, ὑπὸ Γαῖου τῷ Σόλωνι ἀποδιδόμενος, ὃν ὡς μετὰ καὶ ἄλλων συλλόγων καὶ σωματείων καὶ δῆμοις ἀναφέρονται· ἀλλὰ δὲν πιστεύω διη ὁ νόμος οὗτος εἶναι σολῶνειος. Οὐ δὲ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς (παρὸ τῷ Σχολιαστ. τοῦ Ἀριστοφ. ἐν Νέρ. 37), εἰπὼν δὲι οἱ Δῆμοι αρχοὶ συνεστήθησαν ὑπὸ τοῦ Σόλωνος, ἐπλανήθη, μερτυφεῖ ὁ Ἀριστοτέλης (ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ κατὰ τὸν αὐτὸν Σχολιαστὴν καὶ κατὰ τὸν Φώτιον ἐν λ. Ναυκραρίᾳ) ἀποδίδων τῷ Κλεισθένει τὴν σύστασιν αὐτῶν.

(*) Στηριζόμενος ὁ Σχοίμαννος ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος χωρίου τοῦ Ἡροδότου (εἰδέκα δὲ καὶ τοὺς δῆμους κατένεμε εἰς δέκα φυλὰς) παραδέχεται διη εἰς μόνον 100 δῆμους διήρεσεν ὁ Κλεισθένης τὰς δέκα φυλὰς, καὶ διη μεταγενέστερον διὰ τὴν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τὸ ζήτηθεν καὶ οἱ δῆμοι εἰς 174 (τὸ τὰ τελευταῖα τῆς παρούσης διατοιχῆς). Διπεξήγητον δὲ τοῦτο θεωροῦντες ἄλλοι ἐν οἷς καὶ ὁ προμνημονευθεῖς Κ. «Ερμαννός, νομίζουσιν δὲι ἐπὶ Κλεισθένους ἐγένετο ἡ εἰς 174 δῆμος διαιρεσίς τὸν δὲ τοῦ Ἡροδότου μαρτυρίαν οἱ μὲν ἀσπαλμένην θεωροῦσιν, οἱ δὲ ἄλλως ἐξηγοῦσιν, ὡς ὁ Οὐάχσμου (Hellenische Alterthumssammlung I. 1. σελ. 271).

(**) «Ιδε τὸν κατάλογον αὐτῶν μετὰ τῶν ὄνομάτων τῶν φυλῶν, εἰς ἃς ἔκκειται ὑπάρχονται, παρὰ Οὐάχσμου (ἐνθ. ἀν. ἐν τέλει τοῦ πρῶτου μέρους τοῦ Β. τόμου) καὶ Κ. Ερμάννῳ (Griechische Antiquitäten ἐν τῇλει τοῦ Α'. τόμου).

τι ἀνέκαθεν εἰς ὥρισμάνα γένη εἶγον ἀπονεμηθῆ
πλεῖσται καὶ σεβαστόταται ἱερουργίαι, μὴ δυνάμεναι
νομίμως ὑπ' αὐτῶν νὰ καταληφθῶσιν (17), ἐκλε-
πούτης τῆς κατὰ γένη διακρίσεως, θήθει διατεραγύθη
καὶ παραδίσασθη καὶ εὕτη τὸν θεῶν ἡ λατρεία. Διὰ
ταῦτα ὑπελείφθησαν· αὐτὸι φρατρίαι καὶ τὰ γένη ἐπὶ
Κλεισθένους, καὶ μάστερον καὶ ὅλας τὰς πολιτι-
κὰς μεταβολὰς μέχρις ἐπγάτων διεκμειναντα. Ἡ
δὲ σχέσις τούτων ἡτο πάντη διάφορος καὶ τῶν
νέων ψυλῶν καὶ δήμων διακεκριμένη· ὅστε οὐδὲν τὸ
κωλύσων οἱ πρὸς ἄλλοτλοις γεννῆται, ἐπομένως καὶ
φράτορες νὰ ἔναι φυλῶν καὶ δήμων διαφόρων (18).
"Επειδὴ ἐν τῷ πάντες ἐν γένεσι οἱ ἀττικοὶ πολῖται
γυνητοί τε καὶ πρόστυρεψοι (ἡ προσταπογεγραψίανοι)
ἐργαζονται νὰ ἀνήκεστιν εἰς τηνα φυλὴν καὶ δήμον, εἰς
τοὺς τὸν φρατόρων καὶ γεννητῶν συλλόγους μόνοι οἱ
γυνητιανέργοντες ἀττικὴν καταγωγὴν (19) συγκατε-
λέγηντο· διὸ καὶ πολλάκις ὑπὸ τῶν ἡριόρων πασε-
λαμβάνοντο τὰ τὸν φρατόρων βιβλία εἰς ἔνδειξιν εἰ-
γεινεῖσας καὶ ἀκεριαστύπος γένονται.

Η δὲ νέα τῶν φυλῶν καὶ δήμων ὄργανωσις ἔγει-
νεται οὕτως, ώστε ἐπρεπεν οἱ ἐν τοῖς αὐτοῖς κατοι-
κοῦντες πόλοις εἰς τοὺς αὐτοὺς δήμους καὶ τὰς αὐ-
τὰς φυλὰς νὰ ὑπάγωνται· ὅστις λ. χ. κατίκει ἐν
Μαραθώνῃ ἡτο καὶ δημόστης Μαραθώνιος, ἦν ἐν τοῖς
Ἀργανεῖσιν αὐδεῖς κατενράφετο, εἰμήν καὶ τὴν κα-
τακτικὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς Ἀχαριναῖς εἶγεν. Ἄλλα κατ'
ἀνάγκην ἡ διάταξις αὕτη ὀλίγον κατ' ὀλίγον με-
τειλήθη· διότι κατεγράφοντο μὲν οἱ υἱοὶ ἐν τοῖς
πατρικοῖς δήμοις· ἀλλ' ἡτον ἀδύνατον νὰ μὴν συμβῇ
ὅστε νὰ μετοικισσοτεν ἐισιτε εἰς ἄλλον δῆμον καὶ
ἔστι νὰ ἀγροδιασθαι κτήματα. Ἐκ τούτου λοιπὸν πολ-
λώντες συγένειαι γενεν ὕστε ὁ κατοικῶν λ. χ. ἐν Μαραθώνῃ
νὰ μὴν ὑπάγηται εἰς τὸν δῆμον τῶν Μαραθώνιων,
ἄλλ' εἰς τὸν τῶν Ἀχαρνέων, ἐνīα ἐξ ἀρχῆς ἡτον ἐγ-
γεγραμμένη ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ (20). Καὶ οὐδὲν τὸ
ἐκ τούτου ἄτοπον ἦν δυσχερές, ἐπειδή πᾶσαι τῶν
δημοτῶν αἱ συγενεύσεις καὶ πᾶν-α τῶν κοινῶν πραγ-
μάτων ἦν διαχειρίσις ἐτελοῦντο αὐγῇ ἐν τούτοις τοῖς
πολιχνίσις ἡ χωρίοις, ἀλλὰ μόνον ἐν Ἀθηναῖς.

Ο δέ ἀριθμὸς τῶν δήμων δὲν διέμεινεν ὁ αὐτὸς πάντοτε, ἀλλὰ μονογούν ἐδιπλασιάσθη· διότι ἐν τῷ ἐπὶ Κλεισθένους ἐκατὸν συνέστησαν, ἐπὶ Στράτωνος ἑταῖρογον ἐκατὸν ἔιδομήκουτα καὶ τέσσαρες; (ἰδ. ἀνωτέρω). Λίτιτρα τούτου νομίζω τὴν αὐξήσειν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀττικῆς, τὴν κτίσιν νέων καθιδάν καὶ ὅτι προσαπτέλλεται δύσις ἐτι φυλατί, ἡ Ἀντιγονίς καὶ Δημητρίας, οἵτερον μετονομασθεῖσαι Πτολεμαῖς καὶ Ἀτ-

(17) "13 Τευλίσσων τὸς Λυκούργ. Σελ. 193. Πρωτόρων Ἀσπικαίν τέμ. Η', κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ρεῖσκου.

(48) Παρσλ.-Νείσσουρος Ἰστορ. Ρωμαϊκ. Τόμ. I. σιλ. 239

(19) Ἀριστος. Βατρχ. 420. "Ορν. 765 καὶ τοὺς Σχολιαστὰς ξῆλοι δὲ Νείδουσον εἴθε, ἀν.

(20) Ταῦλῶν Lycian. Σελ. 232. "Οὐκ
πάντες δὲ κατόκουν ἐν τῷ οἰκεῖῳ οἴκῳ μηδενεται ἐκ τοῦ
Δημοσθ. καὶ Εὐδοστίδ. Σ 1302 καὶ δι πολλοῖ εἰς ἔ-
νους διέτασις εἶγον κτήματα ἐκ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Πολυκλ. Σ.
1208. Ιδ. Αριστοφέλ. Odov. B'. 3. 5.

ταλίς (*). Δότι τότε πιθανώτατα οἱ μεῖζονες τῶν ἀρι-
χαιῶν δῆμων εἰς πλείστας μικροτέρους ὑποδῆμα-
ταν, καὶ ἐξ αὐτῶν ὑπερβήμησαν νέοι δῆμοι εἰς τὰς
νέας φυλάς (21). ἀλλὰ καὶ τῶν παλαιῶν δήμων οὐκ
οὔλιγοι προστείθησαν εἰς τὰς νέας φυλὰς, ὡς οἱ Ἀ-
γγούστιοι, περότερον δύντες τῆς Ἀκαμαπίδος φυλῆς,
δημοστατοῦ. Οπιζερον δὲ εἰς τὴν Δημητριάδα καὶ τὴν
ταύτης διάδοχον Ἀτταλίδα ὑπῆγενταν· ώσαύτως ἡ
Ἀγρυπὴ ἐκ τῆς Ἐρεγχητίδος, ἡ Ἀτήνη ἐκ τῆς Ἀντε-
ογείδος εἰς τὴν Ἀτταλίδα· ὁ Οπημακής ἐκ τῆς Ἐρε-
γχητίδος, ἡ Κονδύλη ἐκ τῆς Πανδιονίδος εἰς τὴν
Πτολεμαΐδα μετεῖθάστησαν (22). Ἀλλ' ίκανά
ταῦτα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΙΜΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΒΒΑΣ.

Τὰ Ἐνετικὰ χρονικὰ τῆς ΕΕ' ἔκαπονταστηρίδας, πουτύνται μυεῖαν μᾶς ἐπιβαλλομένη; τότε εἰς τοὺς ἔγκληματικοὺς ἱερεῖς τιμωρίας, τὴν δόποιαν ὡς περιεργοτάτην γνωστοποιοῦμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Hartdóras*.

Μεταξύ τῶν ἐμφημερίων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου

(*) Διὰ νὰ κατατήσουμεν φανερὸν τὴν ἐπὶ τῶν μονο-
διον.καὶν λαγωμένων χρόνων θύμικὴν διαφθορὰν καὶ τὴν πρὸς
τοὺς ἀρχοντας αἰσχρὰν κολακείαν τῶν Ἀθηναίων, ἃς ήτε
προέκυψεν ἢ δύο αὖται φυλαῖ, παρεπῆλλομεν ἐκ τοῦ
Πλουτάρχου (Β. Δημητρίου περ. 1.) τὰ ἐπόμενα «Ἀθηναῖος
δὲ, ἀπολαβόντες (παρὰ τοῦ Δημητρίου) τὴν δημοκρατίαν ἔτει
πεντακιδεκάτῳ, τὸν διὰ μέσου χρόνον ἀπὸ τῶν Αχαιῶν
καὶ τῆς περὶ Κρανῶν μάχης, λόγῳ μὲν διεγχεγικῆς, ἕργῳ
δὲ μοναρχικῆς καταστάσεως γενομένης, διὰ τὴν τοῦ Φι-
λιππεώς δύναμιν, οὗτοι λαμπρὸν ἐν ταῖς εὑρεγεσίαις καὶ μέ-
γαν φεύγοντα τὸν Δημήτριον, ἐπαγγῆ καὶ βαρὺν ἐποίησαν
τῶν τιμων ταῖς ἀμετρίαις, ἃς ἐψηφίσαντο. Πρῶτος μὲν γὰρ
ἀπάντων τὸν Δημήτριον καὶ Ἀντίγονον βασιλεῖς ἤγει-
ρεν.

ταν, ολλως θεοσιουμένους τούνομα. . . Μόνοι δὲ Σωτῆρες
και της άνθρωπάν θεούς, καὶ τὸν ἐπώνυμον καὶ πάτριον ἀρ-
χοντα καταπάνσαντες, λεράκι Σωτήραν ἐγειρατόνουν
καθ' ἔκαστον ἑνίαυτον· καὶ τοῦτον ἐπὶ τῶν Φεριπαστῶν καὶ
τῶν συμβολαῖον προσῆγραρχον. Ἐνυψαίνεσθαι δὲ τῷ
πέπλῳ μετὰ τῶν θεῶν αὐτοὺς ἐψηφίσαντο· καὶ τὸν
τόπον, ὅπου πρῶτον ἀπέβη τὸν ἄρματος, καθιερώ-
σαντες καὶ βιωμόν ἐπιθέντες, Δημητρίου Κατα-
στάτου προσηγόρευσαν. Καὶ ταῖς τολμαῖς δύο προσέθεσαν,
Λιγυτρέαδα καὶ Αντίγονούδα καὶ τὴν Βουλῆν τῶν
πεντακοσίων πρότερον, ἐπικοσίων ἐπισήσαν, ὅτε ἡ ψυλής
ἔκαστης πεντέκοντα βουλευτάς παρεχαρέντες. Καὶ κατω-
τέρω εἴγραψεν (ὁ δῆτωρ Στρατοκλῆς), ὅπως οἱ πεμπόμε-
νοι κατὰ Οἰνοίσματα σημοσίᾳ πρὸς Ἀντίγονον ἢ Δημητρίουν,
ἀντὶ πρεσβευτῶν θεωροὶ λέγοιντο, κτιθάπερ οἱ Ηὔδοι
καὶ Ολυμπίαζε τὰς πατρίους θυσίας ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀ-
πάγοντες ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἁρπαῖς. Καὶ κατωτέρω ἔ-
τερις εἰπεὶ περδίς θερμότερα, ο

(24) Τοιοῦτος νέος ἔχοντος ὑπῆρχεν οἱ Βερανεῖδαι τῆς Ηπόλεματος φυλῆς, καὶ οἱ Ἀπολλωνίες τῆς Ἀτταλίδος.
Ἵδη Μεύρων περὶ τοῦ ἀπεικοῦ λαοῦ ἐν ποίησις τῶν λέξισι.

(22) Μενύρωσιον ἔνθι. ἀγωτ. ἐν ταῦταις ταῖς λέξεσι.